



# Hvordan og hvorfor man bør bruke Byggebransjens våtromsnorm (BVN)

10.200

## 0 Generelt

### 01 Innhold

Dette bladet beskriver hvordan og hvorfor man bør bruke Byggebransjens våtromsnorm (BVN) i planlegging og utførelse av bad og vaskerom (våtrom) og toalettrom.

Bladet gir også oversikt over innholdet i BVN, se pkt. 3.



## 1 BVN som verktøy

### 11 Sikre kvalitet

BVN er et verktøy for planlegging og bygging av våtrom (baderom, dusjrom og vaskerom). Målet er å heve kvaliteten på våtrom med hensyn til funksjon og levetid, det vil si å lage solide, funksjonelle og varige våtrom som blir overlevert med en god brukerveiledning.

BVN er utarbeidet av SINTEF Byggforsk i samarbeid med Fagrådet for våtrom (FFV). FFV er en flerfaglig og uavhengig privat medlemsorganisasjon, se BVN 11.101.

### 12 Målgruppe

BVN er et verktøy for alle fagområdene og alle aktørene som er involvert ved nybygging og modernisering av våtrom. De involverte er vist i tabell 12.

Tabell 12

Oversikt over de involverte i arbeid med våtrom, og andre som vil ha nytte av å bruke BVN

Rolle/funksjon	Presisering/kommentar
Tiltakshaver	oppdragsgiver
Prosjektleder	(våtromskoordinatoren) skal sørge for koordinering og oppfølging av arbeidene i våtrommet
Prosjekterende	den som sammen med tiltakshaver bestemmer løsninger og ofte velger produkter: arkitekt, rådgivende ingeniør, utførende
Utførende	rørlegger, tømmer, murer, maler, byggtapetserer, blikkenslager, elektroarbeider
Kontrollerende	prosjekterende/utførende innenfor eget arbeid, eller en uavhengig tredje-part
Takstmenn	kan bruke BVN som hjelpemiddel ved vurdering av våtrom
Produsenter av produkter og materialer	kan bruke kravene til materialer og produkter i BVN som verktøy for utvikling

## 13 Sertifisering av personer og godkjenning av bedrifter

En person som ønsker FFVs sertifikat for arbeid i våtrom, må gjennomføre kurs hvor BVN er pensum. En bedrift med faglig leder som har sertifikat fra FFV, kan søke om å bli Godkjent våtromsbedrift. Se BVN 12.100.

## 14 Dokumentasjon av løsninger og produkter

### 141 Dokumentasjon av løsninger

BVN viser løsninger og spesifikasjoner som oppfyller kravene i forskrift om tekniske krav til byggverk (TEK10). Kravene i BVN er på noen områder strengere enn kravene i TEK10. Kontraktsfestet bruk av BVN kan benyttes som dokumentasjon på at prosjekteringen og utførelsen er i henhold til TEK10. Om kontraktsfestet bruk av BVN, se pkt. 2.

### 142 Produktdokumentasjon

Alle produkter og systemer som brukes i et våtrom, skal ha dokumentasjon på at de er egnet til den aktuelle bruken og at produkttegenskapene tilfredsstiller kravene i TEK10. Dokumentasjonen skal kunne framlegges i alle prosjekter. Produkter med SINTEF Teknisk Godkjenning fra SINTEF Certification har slik dokumentasjon.

FFV har en registreringsordning for våtromsprodukter og -systemer som de har definert som vesentlige for våtrommens funksjon og varighet, det vil si produkter med SINTEF Teknisk Godkjenning eller tilsvarende dokumentasjon.



### 15 Status i forhold til regelverket

BVN er utviklet av bransjen. Bruk av BVN er frivillig og ikke lovpålagt. BVN er imidlertid tilpasset gjeldende lover og forskrifter.

Bruk av BVN gir bare rettigheter og forpliktelser til hvordan våtrom skal utføres når bruken av BVN er avtalt i kontrakt, se pkt. 21.

### 16 Abonnementsordning

BVN utgis i internettutgave og selges i en abonnementsordning. Én gang i året kommer en oppdatering med nye og reviderte blader.

Abonnenter har tilgang til et historisk arkiv som inneholder alle utgåtte blader.

## 2 Avtaler om bruk av BVN

### 21 Kontrakt

BVN er en frivillig bransjenorm. Tiltakshaver og prosjekterende/utførende kan avtale i kontrakt om retningslinjene i BVN skal følges fullt ut eller delvis. Se eksempler i tabell 21.

Tabell 21  
Eksempler på forskjellige måter å kontraktsfeste bruk av BVN

Alternative måter å kontraktsfeste bruk av BVN	Tekniske løsninger	Styring og organisering	Eksempel på formulering er gitt i pkt.:
For Godkjente våtromsbedrifter: BVN følges fullt ut, uten forbehold. Kontrakt	Alle tekniske løsninger skal være fullt ut i henhold til BVN.	Styring og organisering av prosjektet skal være fullt ut i henhold til BVN. Våtrommet blir planlagt, prosjektert og utført av godkjente våtromsbedrifter med sertifiserte personer.	223
For Godkjente våtromsbedrifter: BVN følges, men fravikes når det gjelder enkelte tekniske løsninger.	Fravikene fra BVNs tekniske løsninger skal spesifiseres i kontrakten.	Styring og organisering av prosjektet skal være fullt ut i henhold til BVN. Våtrommet blir planlagt, prosjektert og utført av godkjente våtromsbedrifter med sertifiserte personer.	224
For Godkjente våtromsbedrifter og andre: BVN følges, men med fravik når det gjelder enkelte krav til styring og organisering.	Alle tekniske løsninger skal være fullt ut i henhold til BVN.	Fravikene fra BVNs krav til styring og organisering skal spesifiseres i kontrakten.	225
For Godkjente våtromsbedrifter og andre: BVN følges, men med fravik når det gjelder enkelte tekniske løsninger og når det gjelder enkelte krav til styring og organisering.	Fravikene fra BVNs tekniske løsninger skal spesifiseres i kontrakten.	Fravikene fra BVNs krav til styring og organisering skal spesifiseres i kontrakten.	225

## 22 Eksempler på formuleringer når bruk av BVN kontraktsfestes

### 221 Generelt

Nedenfor viser vi eksempler på formuleringer som kan benyttes når bruk av BVN kontraktsfestes, se også tabell 21.

### 222 FFV Godkjente våtromsbedrifter

I henhold til FFVs retningslinjer for Godkjent våtromsbedrift skal denne i størst mulig grad kontraktsfeste BVN.

### 223 BVN følges fullt ut

«Våtrommet/arbeidene utføres fullt ut i overensstemmelse med retningslinjene og kravene i BVN.»

En slik formulering betyr at man kun bruker løsninger som er vist i BVN. I tillegg må man følge alle formelle krav i BVN til organisering, planlegging, prosjektering og oppfølging av arbeidene. Både planlegging og utførelse må utføres av en Godkjent våtromsbedrift med sertifiserte personer.

### 224 BVN følges, men med enkelte fravik

«Våtrommet/arbeidene utføres i overensstemmelse med BVN, men med fravik fra BVN på følgende punkter: (...). Fravikene kan gi følgende konsekvenser: (...)»

Formuleringen kan være aktuell for eksempel ved modernisering hvor det er nødvendig å gjøre endringer i detaljer som er vist i BVN.

Man kan også henviser til enkelte blader eller løsninger i BVN.

### 225 Bruk av BVN kontraktsfestes av foretak der kunden ikke stiller krav til Godkjent våtromsbedrift.

Bruk av BVN kan også kontraktsfestes av en bedrift som ikke er Godkjent våtromsbedrift med FFVs utdanning.

Alternativer er:

1. Alle tekniske løsninger skal være fullt ut i henhold til BVN. En kontraktsformulering kan da være: «Våtrommet/arbeidene utføres i overensstemmelse med de tekniske løsningene som er vist i BVN.»

2. BVN følges, men med unntak for enkelte tekniske løsninger: «Våtrommet/arbeidene utføres i overensstemmelse med de tekniske løsningene som er vist i BVN, men med fravik fra BVN på følgende punkter: (...). Fravikene kan gi følgende konsekvenser: (...)»

Alternativt kan kontrakten beskrive hvilke punkter i BVN som ikke følges, eller den kan henviser til enkeltblader og løsninger som følges.

Foretak som ikke er Godkjent våtromsbedrift, kan kun kontraktsfeste de tekniske løsningene i BVN. Kravene i TEK og kravene til ansvar og kontroll i pbl skal alltid oppfylles.

## 4 Referanser

### 41 Utarbeidelse

Dette bladet erstatter blad med samme nummer, utgitt i 2011.

### 42 Byggebransjens våtromsnorm

- BVN 11.100 Byggebransjens våtromsnorm (BVN)
- BVN 11.101 Fagrådet for våtrom (FFV). Organisasjon
- BVN 12.100 Opplæring og sertifisering av personer og godkjenning av bedrifter
- BVN 50.100 Registrering av produkter. Søknad og vilkår

### 43 Lover og forskrifter

- Lov om planlegging og byggesaksbehandling (pbl)
- Forskrift om tekniske krav til byggverk (TEK10) med veiledning
- Forskrift om byggesak (SAK10) med veiledning
- Forskrift om omsetning og dokumentasjon av produkter til byggverk (DOK)

### 3 Innholdet i BVN

Kapittel	Underkapitler	Kort om innholdet
<b>1. Administrasjon</b>	10 Generelt 11 Organisasjon 12 Kompetanse, godkjenning og sertifisering	Kapittel 1 beskriver BVN og organiseringen av FFV, se BVN 11.100 og 11.101.  Kapitlet beskriver også kurssystemet til FFV og hva som skal til for å bli sertifisert våtromsarbeider, takstmann, faglig leder og Godkjent våtromsbedrift.
<b>2. Planlegging</b>	20 Generelt 21 Planløsning, utstyr og innredning 25 Tilstandsvurdering	Kapitlet anbefaler at man lager en prosjektbeskrivelse inkludert tegninger. Beskrivelsen må bygge på kravene i forskrift om tekniske krav til byggverk (TEK10) og spesifikasjonene som er utarbeidet i samarbeid med tiltakshaver.  Temaer som må avklares i planleggingen, er søknadsplikt, forskriftskrav, funksjonskrav, brukskrav, planløsning, detaljløsninger og spesifikasjoner av utstyr og innredning.  Styring av prosjekter er også omtalt. Arbeid med våtrom forutsetter samarbeid mellom faggruppene som er involvert. Rekkefølgen av arbeidene har ofte stor betydning, og det er derfor viktig å bruke styringsverktøy/framdriftsplan.  Kapittel 2 behandler også tilstandsvurdering ved modernisering og ombygging.
<b>3. Konstruksjoner</b>	30 Generelt 31 Golv 32 Vegg 33 Himling 34 Membraner og overflater	Kapitlet beskriver prosjektering, oppbygning og utførelse av vegg, himling og golv, inkludert fall på golv (BVN 30.100) og utbredelse av våtsoner (BVN 34.010).  Her beskrives også utførelse av membraner og overflater, som er spesielt viktig med hensyn til sikkerhet mot vannskader.
<b>4. Installasjoner</b>	41 Vanntilførsel 42 Avløp 43 Utstyr, garnityr, møbler 44 Ventilasjon 45 Elektro	Kapittel 4 omhandler prosjektering og utførelse av sanitærinstallasjonene, som omfatter: – rørføring for vanntilførsel og avløp – utførelse av rør-i-rør-systemer og kobberrør for vanntilførsel – utførelse av avløpsinstallasjoner – slukløsninger, og sammenheng mellom sluk og membran – klosettløsninger, inkludert innbyggingsløsninger  For ventilasjonsanlegg beskrives utførelse både ved nybygging og modernisering, og konsekvensene for ventilasjonen av våtrommet ved modernisering av andre rom og bygningsdeler.  Krav til og utførelse av elektriske installasjoner i våtrom er også beskrevet.
<b>5. Materialer og produkter</b>	50 Generelt 51 Støpematerialer 52 Konstruksjonsmaterialer 53 Membraner 54 Overflatebelegg 55 Sanitærmateriell 56 Elektrisk materiell 57 Ventilasjonsprodukter	Kapittel 5 omhandler produkter og systemer som er aktuelle for våtrom.  FFV har en registreringsordning for våtromsprodukter og -systemer, se BVN 50.100.
<b>6. Kvalitetssikring og dokumentasjon</b>	60 Generelt 61 Skjemaer for prosjektoppfølging 62 Egenkontroll	Lov om planlegging og byggesaksbehandling (pbl) med tilhørende forskrifter stiller krav til kontroll og kvalitetssikring av prosjektering og utførelse for søknadspliktige tiltak. BVN stiller tilsvarende krav til tiltak i alle prosjekter.  Kapittel 6 gir en forklaring på hvilke krav som stilles til våtrom, og viser sjekklister som kan brukes for egenkontroll av arbeid i våtrom samt skjemaer for prosjektoppfølging. Kapittel 6 gir også eksempel på innholdsfortegnelse i en FDV-dokumentasjon.  Måleprosedyrer som er aktuelle i forbindelse med kontroll, er gitt i kap. 6.
<b>Henvisinger</b>		Fra internettutgaven av BVN er det lenket til plan- og bygningsloven med tilhørende forskrifter.  På <a href="http://www.sintefcertification.no">www.sintefcertification.no</a> fins en oversikt over produkter med SINTEF Teknisk Godkjenning eller SINTEF Produktsertifikat. På <a href="http://www.ffv.no">www.ffv.no</a> fins FFV Godkjente våtromsbedrifter, og våtromsprodukter og -systemer FFV anbefaler.